Преузето са www.pravno-informacioni-sistem.rs

На основу члана 67. ст. 1. и 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20 и 129/21),

Министар просвете доноси

ПРАВИЛНИК

о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања

"Службени гласник РС – **Просветни гласник** ", **број 13 од 31. августа 2023**.

Члан 1.

У Правилнику о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 11/19, 2/20, 6/20, 5/21, 17/21 и 16/22), у делу: „4. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ”, одељак „ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ – МАТЕРЊИ ЈЕЗИК/ГОВОР СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ”, после програма: „12. ВЛАШКИ ГОВОР СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ” **додаје се програм**: „13. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ”, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”, а **примењује се почев од школске 2023/2024. године**.

Број 110-00-116/2023-04

У Београду, **21. августа 2023.** године

Министар,

проф. др Славица Ђукић Дејановић, с.р.

13. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Fach	Deutschmit Einbeziehung von ethnokulturellen Komponenten
Ziele	Ziel des Faches Deutsch mit Einbeziehung von ethnokulturellen Komponenten ist die Pflege der deutschen Sprache durch das Lesen von literarischen Texten, Kennenlernen und Verstehen von deutscher Geschichte und Kultur in den deutschsprachigen Ländern (BR Deutschland, Österreich, die Schweiz) und der Donauschwaben wegen der Achtung von Tradition, Kultur und Entwicklung der Interkulturalität als Lebensweise der modernen Gesellschaft.
Klasse	Acht
Jahresstundenzahl	72 Stunden

LERNERGEBNISSE Nach dem bearbeiteten Themenfeld/Thema wird der Schüler fähig sein:	THEMENFELD/ THEMA	INHALTE
1. Deutsche Sprache und Literatur		
– die Wörter richtig auszusprechen und dabei auf den Wortakzent und Satzintonation zu achten; – klar zu sprechen und dabei auf die Normen der deutschen Sprache zu achten; – literarische und nicht-literarische Texte, die seinem Alter und seiner sprachlichen Entwicklung entsprechen, klar und ohne Schwierigkeiten vorzulesen; – verschiedene Formen des Geschichtenerzählens richtig zu verwenden wie – Beschreibung des Porträts – Beschreibung der Landschaft – Erzählung in der ersten und dritten Person; – auf Grund eines literarischen Textes einen mündlichen Text zu verfassen; – einen mündlichen Text zum Thema aus dem Alltag auf Grund von Vorgaben zu verfassen; – einen schriftlichen Text auf Grund eines gelesenen literarischen Textes zu verfassen; – einen schriftlichen Text zum Thema aus dem Alltag auf Grund der Vorgaben zu verfassen; – einen freien Text zu verfassen; – die Vergangenheitsform Perfekt und Präteritum richtig zu verwenden; – den Kausal,- Temporalsatz und andere zusammengesetzte Sätze richtig zu verwenden; – Passivsätze richtig zu verwenden; – einige Merkmale der Kurzgeschichte als literarische Form zu nennen; – lyrische und epische Literaturformen zu vergleichen; – in einem Literaturwerk das Thema und das Motiv zu erkennen; – in einem Literaturwerk die Hauptfiguren zu erkennen und ihre Merkmale zu nennen;	Richtige Aussprache	– Betonung mehrsilbiger Wörter. – Betonung von Komposita. – Intonation und Pausen im Zusammenhang mit Satzzeichen. – Satzakzent und Intonation bei Wortfragen.
	Sprache und sprachlicher Ausdruck – mündlich – schriftlich	– Wortschatzbereicherung. – Synonime, Antonyme. – Internationalismen. – Donauschwäbische Dialektismen und ihre Äquivalenten im Hochdeutschen. – Inhaltsdarstellung eines literarischen /nicht-literarischen Textes. – Landschaftsbeschreibung. – Porträtbeschreibung. – Gelenktes Erzählen – Gelenkter schriftlicher Aufsatz. – Freier schriftlicher Aufsatz. – Deutsche Bildungssprache und das Donauschwäbische – Unterschiede. – Erzählen in der Vergangenheit – Verwendung von Kausalsätzen, Temporalsätzen, Objektsätzen... – Verwendung von Passivsätzen Poesie 1. Tilde Michels: Reisewörter 2. Helga Klein: Klima? Katastrophe? 3. Volkslied: Bergauf 4. Heinrich Heine: Loreley 5. Erhard H. Bellermann: Leseratte 6. Čarna Popović: Die Schönheit Aufsaugen –Übersetzung:Maša Dabić
– den Inhalt einer Theatervorstellung oder eines Films für Kinder und Jugendliche darzustellen und die Merkmale der Haupthelden zu nennen; – wenigstens einen serbischen Film für Kinder und Jugendliche zu nennen; – Verkehrsmittel damals und heute zu vergleichen; – sich an der Diskussion über den Klimawandel zu beteiligen; – ein Lied aus der Zeit der Romantik in deutscher Sprache zu interpretieren;	Literatur – in Deutschland – in Österreich – in der Schweiz – der Donauschwaben	Prosa 1. Kerstin Granz: Immer schneller 2. Julia Heiles:Kaum zu glauben 3. Gerold Scholz: Alltag im Mittelalter 4. Berner Woche (Zeitschrift): Goethe und die Weihnachtzeit 5. Waltraud Boris: Alte Feste im Jahreskreis- Maria Lichtmess 6. Tanja Hebenstreit: Johannes Gutenberg: Bekannter Erfinder, unbekannter Mann 7. Chidolue Dagmar: Lady Punk – Auswahl aus dem Roman Drama Film 2018: Das Tagebuch https://www.youtube.com/watch?v=OKAnFy2U078&t=1050s Film:Jasmina und Emil und das deutsche Schulsystem. https://www.deutschland.de/de/topic/wissen/das-schulsystem-in-deutschland-im-ueberblick

– Teile des mittelalterlichen Alltags unter Deutschen und Serben darzustellen; – die Merkmale des Festes der Begegnung des Herrn unter Deutschen und Serben aufzulisten; – das Weihnachtsfest im 18. und 19. Jahrhundert darzustellen; – einige biografische Daten des Schriftstellers und Wissenschaftlers Johann Wolfgang von Goethe zu präsentieren; – die Legende der Meeresjungfrau Loreley zu erzählen und eine ähnliche in der serbischen Literatur zu nennen (z.B. die Geschichte Das Mädchen schneller als ein Pferd); – einige Werke eines Malers der Donauschwaben zu nennen; – am Gespräch über die Beziehung zwischen Kindern und Eltern während der Pubertät teilzunehmen;		Film: Wenn die Musik spielt: Blaskapelle https://www.youtube.com/watch?v=Z5gEheEKGP8 Film:Revolutionäre Erfindung – darum veränderte Gutenberg die Welt https://www.youtube.com/watch?v=dai_knaaigk
2. Ethnokulturelle Komponenten		
– ethnokulturelle Komponenten und Werte zu erkennen; – die Eigenschaften des Schulsystems in Deutschland zu nennen und es mit dem Schulsystem in Serbien zu vergleichen; – die wichtigsten Sehenswürdigkeiten in Liechtenstein zu nennen; – die Besonderheiten der Blaskapelle bei den Donauschwaben und bei den Serben zu nennen; – einige wichtige Personen und Daten im Leben der Donauschwaben zu nennen; – nach eigener Wahl eine bedeutende Person der Donauschwaben darzustellen; – als Schüler der 8. Klasse an der Organisation der Festen des deutschen Brauchtums (Weihnachten, St. Nikolaus, St. Martin und Ostern) aktiv teilzunehmen; – als Schüler der 8. Klasse an der Gestaltung der fünften Jahreszeit, der Zeit vor dem 40-tägigen Fasten (Fasching) aktiv teilzunehmen; – das Leben und Werk mindestens eines Malers der Donauschwaben zu kennen; – eine eigene Rezeptsammlung für traditionelle Gerichte von Donauschwaben, von Deutschen aus dem deutschsprachigen Raum und von Serben zusammenzustellen; – aufgrund eines Rezepts ein Gericht von Donauschwaben vorzubereiten; – volkstümliche und zeitgenössische Kinderlieder zu singen, die sich auf den Alltag beziehen und für das Alter der 8. Klasse geeignet sind; – einen Hörtext oder Lesetext zu illustrieren;	Geschichte, Erdkunde – Schule – Schulsystem Tradition und Kultur – Feste – Volkstracht – Gastronomie – Volkstanz – Film	Die erste Eisenbahn in der Wojwodina. Von Ulmer Schachtel bis zum Flugzeug Die deutschsprachigen Länder; die Bundesrepublik Deutschland, Österreich, die Schweiz und Liechtenstein; Hauptstädte und Nachbarstaaten Vaduz, die Hauptstadt Liechtensteins Maler unter den Donauschwaben (z. B. Franz Eisenhut) Feiertage: Weihnachten, Silvester, Ostern und die damit verbundenen Bräuche bei den Deutschen im deutschsprachigen Raum und bei den Donauschwaben. Das Schulsystem in Deutschland. Das Schulsystem in Serbien. Die Blaskappele bei den Donauschwaben. Die Blaskappele bei den Serben. Zusammenstellung einer Rezeptsammlung für die Gerichte von Donauschwaben, von Deutschen aus dem deutschsprachigen Gebiet und von Serben. Kulturelle Veranstaltungen im Verband der Donauschwaben. Museumbesuch in Sombor (direkt oder virtuell) und eine Präsentation davon. Textauswahl aus der Jugendzeitschrift Mosaik MeinLenau-Podcast – Beiträge nach freier Auswahl.
	Musik – Singen – Hören	Hören und Singen 1. Franz Schubert: Heidenröslein– Text J.W.Goethe 2. Dikka und Luna: Glücklich 3. Songs für coole Kids: Nein! 4. Miroslav Hrobak: Erst wenn ich alt bin 5. Bibi und Tina: Einfach anders: Hallo! Hallo! 6. Lea: Bis zum Mond 7. DikkafürUNICEF :Ihr kriegt uns nie mehr klein
	Kunst	Weihnachtsschmuck basteln und im Klassenzimmer Weihnachtsbäume schmücken. Werk von Stefan Jäger, einem Maler des 19. Jahrhunderts. Malen mit Temperafarben oder Aquarell: Einrichtung einer deutschen Leseecke Fotocollage zum Thema: Vom Papyrus über Gutenberg-Druckerei bis zum E-Book Ausstellung von Kunstwerken zum Thema: Die Zukunft der Erde

– seine/ihre Kreativität mit verschiedenen Techniken zu verschiedenen Themen zu äußern.		

Schlüsselwörter: Sprache, Sprachäußerung, Literatur, Tradition, Geschichte,Kultur

Unter dem Begriff „Donaudeutsche“, der im Programm für das Grundschulwahlfach Deutsch mit einbeziehung von ethnokulturellen komponenten verwendet wird, werden Angehörige der deutschen Minderheit, die auf dem Gebiet Nordserbiens dh. in der Vojvodina, leben und Nachkommen von Kolonisten aus Österreich und Deutschland, die im Zeitraum vom 17. Jh. bis zur ersten Hälfte des 19. Jh. in das Gebiet des Mittellaufs der Donau angesiedelt wurden, sind. In dieses Gebiet, zu dem heute Teile Ungarns, Kroatiens, der Vojvodina und Rumäniens gehören, wanderten die meisten Deutschen aus dem ehemaligen Schwaben, zu dem heute das Bundesland Baden-Württemberg, Teile Bayerns, der Schweiz und Frankreichs gehören, ein. Angesichts der Zahl der Deutschen aus Schwaben etablierte sich im Laufe der Zeit die Bezeichnung „Donauschwaben“ für alle eingewanderten Deutschen unabhängig davon aus welchem Teil der Österreich-Ungarischen Monarchie sie kamen. Parallel zu dieser Bezeichnung wurde und wird aber auch der Name „Donaudeutsche“ als Bezeichnung für diese Einwanderer verwendet.

DIDAKTISCHE UND METHODISCHE UMSETZUNG DES CURRICULUMS

Das Curriculum für das Fach Deutsch mit Einbeziehung von ethnokulturellen Komponenten besteht aus zwei Fachbereichen: Deutsche Sprache und Literatur und Ethnokultur. Die Unterrichtsstunden sollten nicht aufgrund der Fachbereiche aufgeteilt werden, aber in jeder Stunde soll der deutschen Kultur und der Kultur der Donauschwaben in Serbien, mit einem Schwerpunkt auf Volkstradition und Bräuche, Aufmerksamkeit geschenkt werden. Beide Bereiche verflechten sich, und keines kann isoliert ohne Zusammenwirken mit anderen Bereichen gelehrt werden. Wir empfehlen jedoch eine grobe Aufteilung: Deutsche Sprache – 30 Stunden und Ethnokultur – 42 Stunden.

Die deutsche Sprache wird durch die Inhalte Literatur für Kinder ab 10 Jahren, Geschichte, Erdkunde traditionelle Kultur, Musik und Kunst gelehrt. Alle diese Inhalte sollte man gegenseitig verbinden und gleichzeitig einem bestimmten Thema (Reisen, Schulsystem, Eltern und Kinder, Revolutionäre Erfindungen, Umweltschutz…) den Vorrang geben. Um die vorgeschlagene Inhalte in eine Einheit verknüpfen zu können, wird empfohlen den Unterricht in zwei Stunden zu halten und zweimal 45 Minuten.

Das Curriculum für das Fach Deutsch mit Einbeziehung von ethnokulturellen Komponenten baut auf den Lernergebnissen, dem Lernprozess und dem Lernerfolg auf. Die Lernergebnisse schließen die Beschreibung von integriertem Wissen, Fähigkeiten, Einstellungen und Werten, die der Schüler entwickelt, ein.

I. UNTERRICHTSPLANUNG

Das auf Lernergebnisse eingestellte Curriculum gibt den Lehrern mehr Freiheit, mehrere Möglichkeiten bei der Gestaltung des Unterrichts. Die Rolle des Lehrers ist dieses Curriculum an die bestimmte Zielgruppe (Klasse) anzupassen und dabei die Sprachkenntnisse, die Zusammensetzung der Klasse und die Merkmale der Schüler, Lehrwerke und Lehrmaterialien, die technische Ausstattung der Schule, die Ressourcen, Möglichkeiten und Bedürfnisse der lokalen Gemeinschaft, in der sich die Schule befindet, zu beachten. Von den gegebenen Lernergebnissen und Inhalten ausgehend erstellt die Lehrkraft zunächst ihren Jahresplan, aus dem sie später ihre operativen Pläne entwickelt.

Bei der Unterrichtsplanung sollte man darauf achten, dass das Lehrwerk nicht den Inhalt des Faches bestimmt, dass es auch ein Lehrmittel ist. Deswegen ist es sehr wichtig die im Lehrwerk gegebenen Inhalte selektiv einzusetzen. Neben dem Lehrwerk, als einer der Wissensquellen, soll die Lehrkraft den Schülern ermöglichen, auch andere Lernquellen zu nutzen, wie Film, Musik, Besuch in einer Bibliothek,in einem Museum, Internet. Es wird empfohlen, den Schülern keine Hausaufgaben aufzugeben, aber man könnte ihnen einige literarische Werke zum fakultativen Lesen empfehlen. Bei der Planung des Lehr- und Lernprozesses sollten das Wissen, die Erfahrung, die intellektuellen Fähigkeiten und die Interessen der Schüler berücksichtigt werden.

II. DURCHFÜHRUNG DES CURRICULUMS

DEUTSCHE SPRACHE UND LITERATUR

Die vorgeschlagenen Inhalte im Bereich der Literatur werden durch das ganze Jahr über mit Hilfe von Lehrbüchern, Arbeitsblättern als Grundmaterial für die Arbeit und mit Hilfe von Audio- und Videoaufnahmen bearbeitet, so dass der Lehrer den individuellen Eigenschaften der Schüler und den Lernergebnissen entsprechend seinen Lehrplan vorbereitet.

Pflichtlektüre sind hauptsächlich Werke, die zu dem nationalen Korpus gehören, die mit Werken der zeitgenössischen Literatur angereichert werden. Die Auswahl der Werken basiert hauptsächlich auf dem Prinzip der Altersangemessenheit, so dass am häufigsten Gedichte und Geschichten für Kinder und Jugendlichen vorkommen.

DEUTSCHE SPRACHE

Im Sprachunterricht wird die mündliche und schriftliche Kommunikation in der deutschen Bildungssprache entwickelt .

Bei den Schülern sollte man die Verwendung von Wörtern und ihre richtige Aussprache in der deutschen Bildungssprache fördern.

Das Zuhören ist eine wichtige Tätigkeit in der Kommunikation. Im Unterricht sollte das sorgfältige Zuhören, das Verstehen des mündlichen Textes und die richtige Reaktion geübt werden. Dies wird durch Hörübungen erreicht. Im Unterrichtskontext hören die Schüler zu, was andere sagen, und das bestätigen sie durch Wiederholung oder durch Paraphrasieren des Audiotextes. Aufmerksames Die Lehrkraft sollte auch auf die richtige Aussprache der Laute achten und die Aussprache der Bildungssprache und der Sprache der Donauschwaben mit den Schülern besprechen.

Die richtige Aussprache kann man einüben auch durch:

Erzählen d.h. Nacherzählen des gehörten Textes

Erzählen d.h. Nacherzählen des gehörten und gesehenen Textes (Film)

Reproduktion – Bildbeschreibung oder Bildgeschichten

Grammatik

Die grundlegende Programmanforderung im Grammatikunterricht besteht darin, die Sprache als System zu interpretieren. Sprachphänomene werden nicht isoliert untersucht, sondern als Teil des Kontextes, in dem ihre Funktionen verwirklichen. Abhängig von der Situation dient die Grammatik zur Interpretation des Textes. Sprachphänomene werden aufgelistet und im Kontext dargestellt, d.h. sie werden in Sprachsituationen eingesetzt, in denen sie ihre Merkmale und Funktionen deutlich identifizieren, extrahieren und erklären können. Besondere Aufmerksamkeit sollte der Verwendung der Vergangenheit d.h. Perfekt und Präteritum, der zusammengesetzten Sätzen (Temporal-, Kausal- und Objektsätze) und Passivsätzen und der Hervorhebung des Unterschieds in Bezug auf den Donauschwäbischen Dialekt gewidmet werden.

Aussprache

Es ist notwendig, ständig auf die Wichtigkeit regelmäßiger Aussprache hinzuweisen, die durch orthoepische Übungen gefördert wird. Orthoepische Übungen werden mit entsprechenden Themen in der Grammatik und in der Literatur durchgeführt. Bei der Wortschatzarbeit wird auf die Aussprache mehrfach zusammengesetzter Wörter und zusammengesetzter Substantive geachtet, bei der Bearbeitung eines literarischen Werkes wird auf die Intonation eines Fragesatzes, auf die Satzzeichen und Pausen geachtet.

Orthoepische Übungen werden durchgeführt, indem ausgewählte Teile aus der Lektüre (nach Wahl des Lehrers oder des Schülers) laut gesprochen werden und indem der auswendig gelernte Text rezitiert oder ausgeführt wird.

Literatur

Die Grundlage des Literaturprogramms ist die Lektüre, die Texte aus Lyrik, Prosa und Drama für Kinder und Jugendliche enthält.Das Curriculum ermöglicht der Lehrkraft ihrer Wahl nach ein Werk mit einem Anderem zu ersetzen oder auszutauschen (30%). Auf diese Weise wird ein flexibler und kreativer Umgang mit literarischem Inhalt angeboten. Die Lehrkraft plant die Umsetzung des Curriculums im Einklang mit den individuellen Eigenschaften der Schüler um die Lernergebnisse zu erreichen.

Bei der Zusammenstellung literarischer Werke konzentrieren sich die Schüler darauf, die Eigenschaften der Hauptfiguren, ihre Gefühle, Handlungen und Einstellungen zu entdecken. Entsprechend den Ergebnissen werden die Schüler aufgefordert, ihre Eindrücke, Einstellungen und Urteile über die literarische Arbeit auszudrücken, die Beweise aus dem Text selbst bestätigen. Dies ermutigt die Schüler, ihr kritisches Denken und ihre eigene Forschung zu entwickeln.

Neben der Korrelation zwischen den Texten ist es notwendig, dass der Lehrer eine vertikale Korrelation zustande bringt. Der Lehrer sollte mit dem Inhalt des Faches Deutsch mit Einbeziehung von ethnokulturellen Komponenten vertraut sein, um das Prinzip der Stufenmäßigkeit zu respektieren.

Die horizontale Korrelation bringt der Lehrer zustande, in Verbindung vor allem mit den Fächern Geschichte, Geografie, Kunst, Musik, Serbische Sprache, als auch mit den Inhalten der Ethnokultur d.h. mit der Kultur der Donauschwaben.

Mögliche Beispiele der Inhaltsverbindung aus dem Bereich Geschichte, Ethnokultur, Kunst, Musik, Serbische Sprache und Informatik:

Beispiel 1

Thema:Reisen:

Lyrik: Tilde Michels: Reisewörter; Prosa: Kerstin Granz: Immer schneller (Geschichte); Lied: Dikka und Luna: Glücklich (Musik); Vom Ulmer Schachtel bis zum Flugzeug – wie war das Reisen früher und wie ist es heute?(Geschichte, Ethnokultur, Informatik) – Präsentation; Malen zum Thema: Wie reisten die Donauschwaben? (Kunst); Präsentation der Arbeiten im Klassenzimmer und in der Leseecke.

Beispiel 2:

Thema: Revolutionäre Erfindungen

Gedichte: Erhard H. Bellermann: Leseratte; Prosa: Tanja Hebenstreit: Johannes Gutenberg: Bekannter Erfinder, unbekannter Mann; Film: Revolutionäre Erfindung – darum veränderte Gutenberg die Welt (Geschichte, Ethnokultur) Präsentation und Fotocollage zum Thema: Vom Pappierus über Gutenbergdruckerei bis zum E-Book (Kunst, Kultur, Informatik) Ausstellung von Collagen in der Leseecke.

SOZIOKULTURELLE KOMPETENZ UND DIE ETHNOKULTURELLEN KOMPONENTEN

Beim Deutsch mit Einbeziehung von ethnokulturellen Komponenten sollte besonderes die Entwicklung soziokultureller Kompetenz berücksichtigt werden, d.h. ein allgemeines Wissen über die Welt im Allgemeinen, Ähnlichkeiten und Unterschiede zwischen den kulturellen und kommunikativen Modellen der Gemeinschaft und eigener Minderheitengemeinschaft. Nach und nach sollten sich die Schüler mit den Bräuchen der Donauschwaben vertraut machen.

Einen besonderen Aspekt der soziokulturellen Kompetenz ist die interkulturelle Kompetenz, die die Bewusstmachung des Anderen, das Kennen und Verstehen der Gemeinsamkeiten und Unterschiede zwischen den Welten, der Sprachgemeinschaften innerhalb sich der Schüler bewegt, einschließt. Die interkulturelle Kompetenz beinhaltet auch die Toleranzentwicklung und die positive Einstellung gegenüber den individuellen und kollektiven Merkmalen der Sprecher von anderen Sprachen, den Angehörigen der anderen Kulturen, die sich in einem größeren oder geringeren Maß von der Eigenen unterscheiden. Also das Einführen von soziokulturellen Inhalten auf dem niedrigsten Sprachniveau wird der Entwicklung einer interkulturellen Persönlichkeit beigetragen, durch das Bewusstmachen von Werten verschiedener Kulturen und Entwicklung der Fähigkeit, die erworbenen interkulturellen Erfahrungen in das eigene kulturelle Verhaltens-, und Glaubensmodell zu integrieren.

III. BEGLEITEN UND BEURTEILEN DES LERNPROZESSES UND DES UNTERRICHTS

Das Begleiten und die Beurteilung von Schülerleistungen ist in der Funktion der Erreichung von Lernergebnissen und beginnt mit der Beurteilung des Eingangsniveaus im Verhältnis zu dem was im Lernprozess beurteilt wird. Jede Aktivität ist eine gute Gelegenheit für die Beurteilung von Lernfortschritten und für Rückmeldungen. Jede Unterrichtsstunde und jede Schüleraktivität ist eine Gelegenheit für die formative Beurteilung d.h. für das Registrieren von Lernfortschritten und für das Planen von weiteren Aktivitäten.

Die formative Beurteilung ist Bestandteil des modernen Unterrichts und beinhaltet die Beurteilung von Wissen, Fertigkeiten, Einstellungen und Verhalten, wie auch die Entwicklung von entsprechenden Kompetenzen im Lehr-und Lernprozess. Bei der formativen Beurteilung werden Informationen über Lernfortschritte gesammelt und die meisten Techniken, die dabei eingesetzt werden, sind: Durchführung von praktischen Aufgaben, Beobachten und Notieren von Schüleraktivitäten im Unterricht, Lehrer – Schüler Kommunikation, Führung von Schülerregister (Lernfortschritt Mappe) usw. Die Ergebnisse der formativen Beurteilung sollen am Ende des Unterrichtsmoduls summativ in einer Bewertung – Note zusammengefasst werden.

Die Arbeit jeder Lehrkraft besteht aus Planen, Durchführen, Begleiten und Beurteilen. Es ist wichtig, dass die Lehrkraft andauernd nicht nur die Schülerleistungen und den Unterrichtsprozess begleitet und beurteilt, sondern auch sich selbst und die eigene Tätigkeit. Alles was zu guten Ergebnissen führt, wird die Lehrkraft weiter in ihrerUnterrichtspraxis einsetzen und alles was nicht genug effektiv und effizient ist, sollte geändert werden.

13. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Назив предмета	Немачки језик са елементима националне културе
Циљ	Циљ учења Немачког језика с елементима националне културе је неговање немачког језика читањем књижевних дела, упознавањем и разумевањем историјске и културне баштине Немаца који живе на немачком говорном подручју / СР Немачка, Аустрија, Швајцарска) и Подунавских Немаца, ради поштовања традиције, културе и развијања интеркултурности као начина живота у савременом друштву.
Разред	Осми
Годишњи фонд часова	72 часа

ИСХОДИ **Након обрађеног подручја /теме, ученик ће бити у стању да:**	**ПОДРУЧЈЕ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
1. Немачки језик и књижевност		
– правилно изговара речи пазећи на место нагласка и реченичну интонацију; – говори јасно поштујући норме немачког језика; – разговетно и без тешкоћа чита наглас књижевне и некњижевне текстове у складу са својим узрастом и језичким развојем;	Правилан изговор	– Акценат вишесложних речи. – Акценат сложених именица. – Интонација и паузе које се односе на интерпункцијске знакове. – Интонација упитне реченице.
	Језик и језичко изражавање – усмено – писмено	– Богаћење речника – - синоними и антоними, - интернационализми, - дијалектизми (дијалект Подунавских Немаца) и њихова замена стандардном немачком

– користи различите облике приповедања као што су – описивање портрета – описивање пејзажа – приповедање у 1. и у 3. лицу; – састави усмени текст на основу књижевног дела; – састави усмени текст на тему из свакодневног живота на основу унапред датих подстицаја; – састави писани текст на основу прочитаног књижевног дела; – састави писани текст на тему из свакодневног живота на основу унапред датих подстицаја; – састави слободан текст на основу своје маште; – употреби правилно прошло време перфекат и претерит;		лексиком. – Препричавање садржине књижевног / некњижевног текста. – Описивање пејзажа или портрета. – Вођено приповедање. – Вођен писмени састав. – Слободан писмени састав. – Разлика између немачког стандардног језика и дијалекта Подунавских Немаца. – Причање догађаја у прошлости. – Употреба сложених реченица: узрочна, временска, објекатска... – Употреба пасива
– правилно употреби узрочну, временску и остале сложене реченице; – правилно употреби пасив; – наведе неке карактеристике приповетке као књижевног облика; – упореди лирске и епске облике књижевности; – у књижевном делу препозна тему и мотив; – у књижевном делу препозна главне ликове и наведе њихове карактеристике; – исприча садржај представе или филма за децу и омладину и наведе основне карактеристике главних јунака; – наведе барем један филм за децу и омладину из Србије; – да упореди превозна средства некада и данас; – да учествује у разговру о климатским променама; – да интерпретира једну песму из доба романтизма на немачком језику; – да прикаже делове свакодневног живота у средњем веку код Немаца и код Срба; – да наведе карактеристике празника Сретења господњег код Немаца и Срба; – да прикаже прославу Божића у 18. и 19. веку; – да прикаже неке биографске податке књижевника и научника Јохана Волфганга фон Гетеа; – да исприча легенду о сирени Лорелај и да наведе сличну у српској књижевности (нпр.	Књижевност -немачког говорог подруја (СР Немачка, Аустрија, Швајцарска) -Подунавских Немаца	Поезија 7. Тилде Михелс: Око путовања (Reisewörter) 8. Хелга Клајн: Клима? Катастрофа? (Klima? Katastrophe?) 9. Народна песма: Узбрдо (Bergauf) 10. Хајнрих Хајне: Лорелај (Loreley) 11. Ерхард Х. Белерман: Књишки мољац (Leseratte) 12. Чарна Поповић: Као упијање лепог (Die Schönheit Aufsaugen) – превод са српског : Маша Дабић Проза 8. Керстин Гранц: Све брже и брже...(Immer schneller) 9. Јулиа Хајлес: Веровали или не (Kaum zu glauben) 10. Геролд Шолц: Свакодневица у средњем веку (Alltag im Mittelalter) 11. Бернер Вохе (часопис) : Гете и време Божића (Goethe und die Weihnachtzeit) 12. Валтрауд Борис: Стари празници кроз годишњи преглед – Сретење Господње (Alte Feste im Jahreskreis- Maria Lichtmess) 13. Тања Хебенштрајт: Јоханес Гутенберг: Познати проналазач, непознати човек. (Johanes Gutenberg: Bekannter Erfinder, unbekannter Mann) 14. Шидоле Дагмар: Леди Панк (Lady Punk)– избор из романа Драмски текстови Филм 2018: Дневник (Das Tagebuch) https://www.youtube.com/watch?v=OKAnFy2U078&t=1050s Филм: Јасмина и Емил и немачки школски систем. https://www.deutschland.de/de/topic/wissen/das-schulsystem-in-deutschland-im-ueberblick Филм: Када свира музика: Дувачки оркестар https://www.youtube.com/watch?v=Z5gEheEKGP8 Филм: Револуционарни проналазак – због овога је Гутенберг променио свет. Revolutionäre Erfindung – darum veränderte Gutenberg die Welt https://www.youtube.com/watch?v=dai_knaaigk

приповетка Девојка бржа од коња); – да наведе неколико дела једног од сликара Подунавских Немаца; – да учествује у разговору о односу деца – родитељи у доба пубертета;		
2. Елементи националне културе		
– препозна елементе и вредно-сти културне баштине и традиције; – наведе карактеристике школског система у Немачкој и упореди га са школским системом у Србији; – наведе најзначајније знаменитости у Лихтенштајну; – наведе карактеристике дувачког оркестра код Подунавских Немаца и код Срба; – наведе неке значајне датуме и личности у животу Подунавских Немаца; – представи једну значајну личност Подунавских Немаца по сопственом избору; – као ученик 8. разреда учествује у организацији обележавање немачких обичаја (Божић, Св. Никола, Св. Мартин и Ускрс) за све заинтересоване ученике дотичне основне школе; – као ученик 8. разреда учествује у организацији Петог годишњег доба период пре 40 –дневног поста (Fasching) за све заинтерсоване ученике дотичне школе; – познаје живот и дело барем једног сликара Подунавских Немаца; – састави своју збирку рецепата за традиционална јела Подунавских Немаца, Немаца са немачког говорног подручја и Срба; – на основу рецепта припреми једно јело Подунавских Немаца; – пева народне и савремене песме које се односе на свакодневни живот, а примерене су узрасту ученика осмог разреда; – илуструје саслушан или прочитан текст; – различитим техникама изрази своју креативност на различите теме.	Историја, географија – школа – школски систем традиционална култура и баштина – празници – народни обичаји – национална јела – филм	Прва железница у Војводини. Од барке из Улма до авиона Немачко говорно подручје; државе СР Немачка, Аустрија, Швајцарска и Лихтенштајн; главни градови и суседне државе Вадуз, главни град Лихтенштајна Сликари код Подунавских Немаца (нпр. Франц Ајзенхут) Празници: Божић, Сретење и Ускрс, и обичаји који су везани за те празнике код Немаца на немачком говорном подручју и код Подунавских Немаца. Школски систем у Немачкој. Школски систем у Србији. Дувачки оркестар код Подунавских Немаца. Дувачки оркестар код Срба. Састављање збирке рецепата за јела Подунавских Немаца, Немаца на немачком говорном подручју и Срба. Културне манифестације у Удружењу Подунавских Немаца. Посета Музеју Подунавских Немаца у Сомбору (непосредно или виртуелно) и израда презентације исте. Избор пригодних текстова из часописа Mosaik за децу и омладину. Подкаст MeinLenau – прилози по избору.
	Музичка култура – певање – слушање	Слушање и певање 5. Франц Шуберт: Ружица (Heidenröslein) – текст Ј.В.Гете 6. Дика и Луна: Срећан (Glücklich) 7. Песме за кул децу: Не! (Nein!) 8. Мирослав Хробак: Тек када остарим! (Erst wenn ich alt bin) 9. Биби и Тина: Једноставно другачије: Здраво! Здраво!(Einfach anders: Hallo! Hallo!) 10. Леа: До месеца (Bis zum Mond) 11. Дика за Уницеф : Нећете нас више понизити (Ihr kriegt uns nie mehr klein)
	Ликовна култура	Израда божићних украса и украшавање јелке у учионици. Упознавање слика Стефана Јегера сликара из 19. века. Сликање темперама или акварелом:

		Уређење немачког читалачког кутка у школи. (Einrichtung einer deutschen Leseecke) Израда колажа од фотографија на тему Од папируса и гушчијег пера преко Гутенбергове штампарије до е-књиге (Vom Pappierus über Gutenbergdruckerei bis zum E-Book) Изложба ликовних радова на тему Будућност Земље (Die Zukunft der Erde)

Кључни појмови садржаја: језик, језичко изражавање, књижевност, традиција, историја, култура

Појам Подунавски Немци у Програму за изборни наставни предмет за основне школе Немачки језик са елементима националне културе означава припаднике немачке мањине, који живе на подручју Србије односно Војводине, а који су потомци колониста из Аустрије и Немачке насељених у крајеве средњег тока Дунава у периоду од 17. века до прве половине 19. века. У ове пределе, који данас обухватају делове Мађарске, Хрватске, Војводине и Румуније највећи број Немаца је досељен из некадашње Швапске (Schwaben), која данас обухвата покрајину Баден Виртенберг, делове Баварске, Швајцарске и Француске. С обзиром на бројност Немаца из Швапске временом се усталио назив за све Немце досељене у Подунавље, Подунавске Швабе (Donauschwaben) али паралелно са тим називом је као одредница за ове досељенике употребљаван и употребљава се, додуше ређе, назив Подунавски Немци (Donaudeutsche).

УПУТСТВА ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења Немачког језика са елементима националне културе чине две предметне области: Немачки језик и књижевност и Национална култура. Подела наставних часова не би требала да буде урађена на основу предметних области, али на сваком часу треба посебну пажњу посветити култури изражавања ученика и култури Подунавских Немаца у Србији са нагласком на народну традицију и обичаје. Обе области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима. Ипак препоручујемо оквирну поделу: Немачки језик – 30 часова и Национална култура – 42 часа.

Немачки језик се изучава на садржајима из књижевности за децу старију од 10 година, историје, географије, традиционалне културе, музичке и ликовне културе. Све ове садржаје је потребно повезати, али истовремено предност дати једној одређеној теми (Путовања, Школски ситем, Родитељи и деца, Револуционарна открића, Заштита животне средине…). Да би се препоручени садржаји могли повезати у једну целину предлаже се одржавање наставе као двочаса у трајању од два пута по 45 минута.

Програм наставе и учења Немачког језика са елементима националне културе заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм наставе и учења оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу, више могућности у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује овај дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: ниво знања немачког језика, састава оделења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи, глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове.

У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство и да он не одређује садржаје предмета. Зато је потребно садржајима датим у уџбенику приступити селективно. Поред уџбеника, као једног од извора знања, на наставнику је да ученицима омогући увид и искуство коришћења и других извора сазнавања као што су филм, музика, посета библиотеци, музеју, интернет итд. Препоручује се да се ученицима не задају домаћи задаци, али им се могу предложити књижевна

дела за необавезно читање. Приликом планирања процеса наставе и учења треба водити рачуна о знањима, искуствима, интелектуалним способностима и интересовањима ученика.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Препоручени садржаји из области Књижевност се обрађују у току целе године из уџбеника, радних листова као основног материјала за рад, аудио и визуелних снимака тако што наставник свој план израђује у складу са индивидуалним карактеристикама ученика и са исходима учења.

Обавезна лектира се састоји углавном од националног корпуса који чине дела савремене књижевности. Избор дела се ослања, углавном, на делима по принципу примерености узрасту, те је најзаступљенија поезија и проза за омладину.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

У настави језика ученици се оспособљавају за усмену и писмену комуникацију стандардним немачким језиком.

Од ученика треба захтевати употребу речи стандардног немачког језика као и њихов правилан изговор.

Слушање је важна активност у комуникацији. Ученике треба упућивати на пажљиво слушање саговорника и разумевање изговореног као и на правилно реаговање. Ово се постиже вежбама слушања. У наставном контексту ученици слушају оно што други говоре и то потврђују понављањем или парафразирањем слушне поруке. Наставник треба да обрати пажњу и на правилан изговор гласова, да са ученицима прокоментарише изговор гласова у стандардном језику и у језику Подунавских Немаца.

Правилан говор се може увежбавати и:

Причањем тј. препричавањем одслушаног текста.

Причањем тј. препричавањем одслушаног и одгледаног текста (филм).

Репродукцијом –описивањем слике или следа радње на основу илустрација.

Граматика

Основни програмски захтев у настави граматике је тумачити језик као систем. Језичке појаве не проучавају се изоловано већ као део контекста у којем се остварују њихове функције. У зависности од ситуације граматика се ставља у сврху тумачења текста. Језичке појаве се наводе и приказују у контексту односно смештају се у говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њихове карактеристике и функције. Нарочиту пажњу треба посветити употреби прошлог времена тј. перфекта и претерита, сложене реченице (узрочна, временска, објекатска) и пасива и истицању разлике у односу на дијалект Подунавских Немаца

Изговор

Потребно је константно указивати на важност правилоног изговора који се негује извођењем ортоепских вежби. Ортоепске вежбе се спроводе уз одговарајуће теме из граматике и књижевности. Приликом обраде лексике обраћа се нарочита пажња на изговор вишесложних речи и сложених именица, приликом обраде књижевног дела на интонацију упитне реченице, интерпункцијске знакове и паузе.

Ортоепске вежбе се спроводе и говорењем наглас одабраних делова из лектире (по избору наставника или ученика) и рецитовањем односно извођењем напамет наученог текста.

КЊИЖЕВНОСТ

Основу програма књижевности чини лектира која се састоји од лирских и прозних и текстова за децу и омладину. Програм допушта наставнику допуњавање или замену једног његовог дела (30%) по сопственом избору. Тако осмишљен програм омогућава флексибилан и креативан приступ књижевним садржајима. Наставник планира њихову реализацију у складу са индивидуалним карактеристикама ученика ради постизања исхода учења.

Приликом обраде књижевних дела ученици се усмеравају на откривање карактеристика главних ликова, њихових осећања, поступака и ставова. У складу са исходима ученици се подстичу на изражавање својих утисака, ставова и судова о књижевном делу које поткрепљују доказима из самог текста. Овим се код ученика подстиче развој сопственог критичког мишљења и истраживања.

Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник треба да је упознат са садржајима предмета Немачки језик са елементима националне културе за претходне разреде ради поштовања принципа поступности.

Хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом предмета Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура, Српски језик као и са садржајима националне културе тј. културе Подунавских Немаца

Могући примери повезивања садржаја из области Историје, Националне културе, Ликовне културе, Музичке културе, Српског језика и Информатике:

Пример 1

Тема: Путовање:

Поезија: Тилде Михелс: Око путовања (Reisewörter); проза: Керстин Гранц:

Све брже и брже...(Immer schneller) (Историја) ; песма: Дика и Луна: Срећан (Glücklich) (Музичка култура); Од барке из Улма до авиона – како се путовало некада а како данас?

(Историја, Национална култура, Информатика) – презентација; израда цртежа на тему: Као су путовали Подунавски Немци?(Wie reisten die Donauschwaben?) (Ликовна култура); излагање радова у учионици и читалачком кутку.

Пример 2

Тема : Револуционарна открића

Поезија: Ерхард Х. Белерман: Књишки мољац (Leseratte); проза: Тања Хебенштрајт: Јоханес Гутенберг: Познати проналазач, непознати човек. (Johanes Guttenberg: Bekannter Erfinder, unbekannter Mann); филм: Револуционарни проналазак – због овога је Гутенберг променио свет. Revolutionäre Erfindung – darum veränderte Gutenberg die Welt (Историја, Национална култура) Израда презентације и колажа од фотографија на тему: Од папируса и гушчијег пера преко Гутенбергове штампарије до е-књиге (Vom Pappierus über Gutenbergdruckerei bis zum E-Book) (Ликовна култура, информатика) Излагање колажа у читалачком кутку.

СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА И ЕЛЕМЕНТИ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ И ТРАДИЦИЈЕ

У настави немачког језика са елементима националне културе нарочиту пажњу треба посветити развоју социокултурне компетенције, као скупу знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела друштвене заједнице и своје мањинске заједнице. Ученике треба постепено упознавати са обичајима Подунавских Немаца.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура, које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, надовезивањем на већ обрађене социокултурне садржаје у нижим разредима све више се јача свест о вредности различитих култура и развија способност за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији достизања исхода, а започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи ток напредовања, као и оцена. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Као формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, а најчешће технике су: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и сумативно – бројчаном оценом.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује диференцирано, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасним и ефективним требало би унапредити.